

לזכרו של רפאל לב

ממניחי יסודות ההדרכה

חבר ומפקד, מבוני מפעל ההגנה העברית בשנות התגבשותו הצבאית ויציאתו למרחבי תפקידים חדשים.

היה בין משתתפיהן של אחדות מן החוכרות הראשונות של "מערכות". חיוה דעה, השמיע עצה, תרם מנסיונו הצבאי הרב.

זקנם ומפקדם של ה"ארבעים-ושלושה" — קורס מפקדי-מחלקות, שחלק חשוב של הכשרתו קיבל בין כתלי כלא-עכו.

יהי זכרו שמור בקורות התקומה ושיבת המגן והרומח לקרב אלפים בישראל.

רפאל לב רצה אולי להיות אלמוני. רצונו של אדם — כבודו. במה דברים אמורים? — בחייו. אך עם מותו קיימת היסטוריה של עם, השוקלת ודנה את מהות האנשים. רפאל לב לחם אתנו, סבל אתנו וניצח אתנו. אין הוא אלמוני — ולא יהיה אלמוני. מדבריו יהושע אשל ז"ל

מפקד, מורה ואח גדול היה לנו רפאל לב, בכל הדרך הארוטה שעשינו יחד. לכאורה, אחד מהרבים ועם זאת בעל ייחוד בקרב אנשי ההגנה.

רפאל לב בא אלינו מעולם רחוק וזר, איש צבא ומפקד מנוסה, שביקשנו ללמוד ממנו על שיטות-ההדרכה ודרכי לחימה של צבאות סדירים — וליישמן לתנאינו המיוחדים. בראשית דרכו בארץ התהלך בינינו יותר כלומד מאשר כמלמד. התעמק בבעיותינו הסגוליות ותוך כך אף גילה כושר נדיר לסגל את תורתו הצבאית אל מציאותנו המיוחדת. אנו — שהסתופפנו בצלו בלשכת-ההדרכה, בהשתלמויות למ"מים, לקצינים ובבית-הסוהר — שאבנו ממנו ידע צבאי ולמדנו ממנו רבות; זרענו ידע בלב המ"מים, בקרב הקצינים, ודרכם — במחנה הרחב והגדול של ה"הגנה", אף מבלי שידע אולי המחנה כי מקורו של ידע זה — במפקד רחב-הדעת ומוצק-הרצון — רפאל לב.

זכורני, באותו קורס ביבניאל, ב-1939, קיבלנו (המדריכים והחניכים גם יחד) את המושגים הראשונים בארטילריה וזאת בלי שראינו תותח בעינינו. לא היה תרגיל בשדה שלא היה בו נתון של ארטילריה, כי ר. לב טען שאין עוד להכין קצינים לפי מושגי המאורעות שנסתיימו והלכו ושבערכות העתיד לא נוכל לתפקדינו ללא יסוד של ארטילריה.

פעילותו של לב השתרעה על שטחים רבים בתכנון, בהדרכה, בפקוד ובקביעת תוכניות הגנה של ישובים פרובלמטיים במיוחד. הוא עשה הכל ביסודיות רבה, בידע ותוך חזירה להבנת ענייניו המיוחדים.

מעמד מיוחד במינו היה ללב בבית הסוהר — מעמד שהיתה בו רוממות רבה ועצבות רבה. היו ושבי — והוא נקלע מחדש לכלא עם מעמסה של עשר שנות מאסר. בגילו, היה זה, בעיניו, מאחריו חיים סוערים מאוד של לוחם, איש תנועת-הפועלים, מהפכן, מפקד קרבי, חיי אסיר מעין סיום לחיי תלאה, עמל ומלחמה. אך עם זה היתה בו גם רוממות, התעלות מעל לקטנות היום-יום, זקיפות קומה. הוא היה משכמו למעלה מכולנו תרתי-משמע. היו בו אומץ-לב פנימי, תרבות גדולה ועצה נבונה. בהופיע בעיה קשה, הלכנו לשאול בדעתו — ובדרך-כלל קבלנוה.

לא פגשתי בהרבה מפקדים צבאיים שידמו ללב ברוחב-דעתם, השכלתם העמוקה והיקף העניינים להם הנם ערים. בכל הזדמנות שהייתי במחיצתו, ושנחתתי עמו, הרגשתי שהתעשרתי, למדתי דבר מה. בהערכה ובכבוד אזכר בו כברע גדול שעמדתי עמו במערכות, בתלאות ובסבל; כביהודי גאה וכבאדם זקוף קומה.

מדבריו אלוף משה כרמל